

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060102

DOM
2015-06-22
Stockholm

Mål nr
M 4493-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-04-23 i mål nr M 1110-15, se bilaga

KLAGANDE

R N m.u.f. Gäddeviksås Kvarn & Såg

MOTPART

Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

SAKEN

Begäran om förlängd tid för att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet på fastigheten X i Tingsryds kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
 2. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.
-

Dok.Id 1217519

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

R N har, som det får förstås, yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av underinstansernas avgöranden, ska flytta fram den tid för inlämnande av tillståndsansökan som bestämts i Länsstyrelsens i Kronobergs län föreläggande den 11 december 2013 (dnr 535-5461-12).

Han har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Den 22 april 2015 sände mark- och miljödomstolen honom en underrättelse där han informerades om kontaktvägar för att ställa frågor om ett yttrande från länsstyrelsen. Den 23 april 2015 meddelade mark- och miljödomstolen sitt avgörande. Om han hade fått yttra sig över länsstyrelsens skrivelse hade han kunnat framföra ett antal omständigheter. Mark- och miljödomstolen borde rimligen ha gett honom rådrum att kommentera länsstyrelsens yttrande innan dom meddelades i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner att det finns skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

I 22 § första stycket lagen (1996:242) om domstolsärenden (ÄL) anges att ett ärende inte får avgöras utan att den som är part har fått kännedom om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än parten och har fått tillfälle att yttra sig över uppgiften. Enligt andra stycket får dock domstolen avgöra ärendet utan att så har skett om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse, eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att parten får kännedom om uppgiften.

Av handlingarna i målet framgår att R N den 22 april 2015 fick länsstyrelsens yttrande skickat till sig för kännedom. Dagen därpå, den 23 april 2015, meddelade mark- och miljödomstolen dom i målet. Avgörandet gick R N emot. Enligt huvudregeln i 22 § ÄL skulle R N ha fått tillfälle att yttra sig över länsstyrelsens yttrande innan målet avgjordes. Mark- och miljööverdomstolen finner

att inte något av undantagen i bestämmelsens andra stycke är tillämpligt. Mark- och miljödomstolens hantering utgör därmed ett rättegångsfel. Då felet kan antas ha inverkat på målets utgång och det inte utan väsentlig olägenhet kan avhjälpas i Mark- och miljööverdomstolen, ska mark- miljödomstolens dom undanröjas och målet återförvisas dit för fortsatt handläggning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, tekniska rådet Bengt Jonsson, hovrättsrådet Håkan Åberg (deltar inte i frågan om prövningstillstånd) och hovrättsrådet Malin Wik, referent.

Föredragande har varit Erica Ehne.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-04-23
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1110-15

KLAGANDE

R N m. u. f. Gäddeviksås Kvarn & Såg

MOTPART

Länsstyrelsen i Kronobergs län
351 86 Växjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs läns beslut 2015-03-05 ärende nr 535-1036-15, se bilaga 1

SAKEN

Begäran om förlängd tid för ansökan om tillstånd för vattenverksamhet på fastigheten X, Tingsryds kommun, Kronobergs län

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Kronobergs län beslutade den 11 december 2013 att förelägga R N, Gäddeviksås, Tingsryd att senast den 30 april 2015 upphöra med vattenkraftproduktion genom turbindrift på fastigheten X i Tingsryds kommun om han inte senast det datumet ansökt om tillstånd för vattenverksamheten avseende vattenkraftproduktion genom tubindrift samt lagligförklaring av befintliga äldre anläggningsdelar. Beslutet har vunnit laga kraft.

R N har i skrivelse, som inkom till länsstyrelsen den 23 februari 2015, begärt att länsstyrelsen ska flytta fram den i föreläggandet angivna tiden för ansökan om tillstånd för kraftproduktion vid Gäddeviksås.

Länsstyrelsen har i MEDDELANDE, daterat 2015-03-05, till R N angivit följande. ”Länsstyrelsen håller fast vid beslut dnr. 535-5461-12 fattat 11 december 2013 och hänvisar vidare till att beslutet har vunnit laga kraft.”

R N har överklagat länsstyrelsens MEDDELANDE till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

R N har yrkat, så som det får förstås, att mark- och miljödomstolen ska flytta fram den i länsstyrelsens föreläggande 2013-12-11, dnr 535-5461-12, angivna tiden.

Han har som grund för överklagandet anfört sammanfattningsvis följande. Vattenverksamheten på fastigheten X i Tingsryds kommun kan spåras, i vart fall tillbaks till 1842, och har pågått med var tids bästa teknik tills nu. Anläggningen är intimt knuten till dammen vid Miens utlopp och är en del i tappningsbestämmelserna enligt villkoren i dom 1989-08-28 vid Växjö tingsrätt, Vattendomstolen, i vilken bl.a. följande anges.

”För bestämning av tappningar genom vänstra utskovets luckor upprättas kurvor utvisande sambandet mellan vattenstånd i sjön samt tubinpådrag och flöde genom

anläggningen vid Gäddeviksås. Kurvorna framtages genom flödesmätningar med hydrometrisk flygel eller andra lämpliga mätanordningar vid varierande vattenstånd och turbinpådrag. – Under punkt 2 angivna åtgärder skall var utförda före 1.10.1990.”

Den förelagda tillståndsprocessen har inletts med forskning efter äldre domar och beslut kring anläggningen för att motivera en lagligförklaring. Verksamheten före domen 1989-08-28 villkorades i ett utslag i Kinnevalds Häradssynerätt 1908-09-16, men redan 1842 fastställde Konungens befallningshavare uppdamningshöjden för den dåvarande regleringen av Mien.

2015-02-13 hölls ett samrådsmöte inom Mieåns vattenregleringsförening upa. Det informerades då, att efter dom i mål M 2812-14 vid Växjö Tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har länsstyrelsen återkommit till Karlshamns kommun, att kommunen bör ansöka om omprövning av villkoren för vattenhushållningen i Mien.

Mieåns vattenregleringsförening diskuterade den nya förutsättningen som även omfattar remisser från länsstyrelserna i Blekinge och Kronoberg om att bilda ett Natura 2000-område kring Mieån. Resultatet av diskussionerna blev att Mieåns vattenregleringsförening beslöt att i ett helhetsgrepp utreda tillståndssituationen och hur vandringshinder i hela vattenförekomsten kan åtgärdas i ett gemensamt projekt för att restaurera Mieån.

Eftersom länsstyrelsen tagit initiativ till att i praktiken ändra förutsättningarna, vilka framgick vid samrådsmötet ovan, och som Karlshamns kommun avser hörsamma, anser han det rimligt, eftersom han är medlem i Mieåns vattenregleringsförening och har att verkställa att nuvarande tappningsbestämmelser följs, att hans projekt samordnas med det projekt som beslutats ovan.

Mieåns vattenregleringsförening upa beslöt vid sin ordinarie stämma 2015-03-02 att anta WSP Sverige AB, Karlskrona, som miljö- och hållbarhetskonsult för det beslu-

tade projektet och en tidplan kommer av parterna i projektet att tas fram. Han är redo att redovisa tidplanen därefter.

Han är medveten om att varje anläggning kräver sitt tillstånd men mark- och miljödomstolens, olika myndigheters och andra parter resurser och inte minst Mieåns restaurering har mycket att vinna i den samordning som projektet inom Mieåns vattenregleringsförening ger.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har i yttrande anfört följande.

Flera klagomål har inkommit till länsstyrelsen med anledning av renoveringsarbeten vid kvarnen samt på grund av regleringen. Det är alltså fråga om en anläggning och verksamhet som saknar tillstånd enligt gällande miljölagstiftning, där turbiner har installerats så sent som 1932 och 1946 samt med start av elproduktion för försäljning 1988 med tillhörande samt efterföljande renovering av anläggningen. Kraftverket erhöll el-certifikat 2003.

Det finns idag flertalet domar från Mark- och miljööverdomstolen som visar att anläggningar utan tillstånd ska prövas enligt de regler som gäller vid tillståndsprövning samt att länsstyrelsen kan förbjuda fortsatt vattenverksamhet om inte tillstånd innehas för verksamheten. Länsstyrelsen anser att det har funnits god tid för R N att ta fram underlag till en tillståndsansökan.

Länsstyrelsen gör vidare bedömningen att det projekt vilket Rune Nilsson hänvisar till, i dagsläget enbart är ett förslag utan projektering eller finansiering samt att anläggningen Gäddeviksås oberoende av projektet genomförs eller inte ska lagligförklaras i enlighet med länsstyrelsens beslut.

Vidare anser länsstyrelsen att turbindriften inte utgör någon del i villkoret i dom DVA 49/1989, VA 56/1985, utan är en del i kontrollbestämmelserna. Domen gäller endast regleringen av sjön Mien samt lagligförklaring av dammen vid Miens utlopp och inte vattenverksamheten vid Gäddeviksås kvarn och såg, varför en tillståndsprövning av Gäddeviksås kvarn och såg inte strider mot villkoren i domen.

Länsstyrelsen anser inte att vad R N har anfört bör föranleda ändring av det överklagade meddelandet. Länsstyrelsen avstyrker bifall till överklagandet.

DOMSKÄL

Är länsstyrelsens MEDDELANDE ett överklagbart beslut?

R N har i skrivelse som inkom till länsstyrelsen den 23 februari 2015 begärt att länsstyrelsen ska flytta fram den i föreläggandet den 11 december 2013, dnr. 535-5461-12 angivna tiden när han måste upphöra med vattenkraftproduktionen på fastigheten X eller ansöka om tillstånd till verksamheten. Länsstyrelsen har besvarat R Ns begäran med ett meddelande att länsstyrelsen håller fast vid beslutet och hänvisar till att beslutet har vunnit laga kraft. Att länsstyrelsen har benämnt skrivelsen som ett MEDDELANDE och inte som ett BESLUT påverkar inte bedömningen om det är överklagbart eller inte.

Det är en allmän förvaltningsrättslig princip att förvaltningsmyndighets beslut kan överklagas. En sådan tillämpning har också ansetts stämma överens med Sveriges internationella åtaganden (se Mark och miljööverdomstolens dom den 12 december 2011 i mål nr M 2554-11). Huvudregeln är alltså att myndighetsbeslut går att överklaga och att en inskränkning av rätten att överklaga i princip måste framgå särskilt. För att ett beslut ska vara möjligt att överklaga måste emellertid beslutet innebära någon form av rättsverkan. Det betyder att det inte anses möjligt att överklaga exempelvis upplysningar som en myndighet lämnat eller att överklaga enbart de skäl som anförts till stöd för ett visst beslut. Det krävs att beslutet i sig medför rättsliga verkningar.

I det här fallet har länsstyrelsen avslagit R Ns begäran om ändring av länsstyrelsens tidigare fattade beslut. Länsstyrelsen har i sin egenskap som tillsynsmyndighet för vattenverksamhet kunnat bifalla R Ns begäran och ändrat den i länsstyrelsens tidigare fattade beslut angivna tiden. Detta innebär enligt mark- och miljödomstolen att länsstyrelsens beslut har sådan rättsverkan att det är överklaga-

bart och att R N, i egenskap av verksamhetsutövare, har rätt att överklaga beslutet.

Prövning av överklagandet i sak

Länsstyrelsens beslut med föreläggande att upphöra med vattenkraftproduktionen på fastigheten X eller att ansöka om tillstånd till verksamheten är daterat den 11 december 2013 och den tid när de i föreläggandet angivna åtgärderna senast ska vara utförda är den 30 april 2015. R N överklagade inte länsstyrelsens beslut, vilket innebär att det har vunnit laga kraft utan ändring. När R N fick del av beslutet hade han drygt 1 år och 4 månader på sig att upprätta ansökan och genomföra de samråd som krävs samt inge ansökan till mark- och miljödomstolen, för att undvika att det i föreläggandet angivna förbudet ska börja gälla.

Vad R N anfört i sitt överklagande utgör enligt mark- och miljödomstolen inte skäl för att ändra den i föreläggandet angivna tiden. Hans överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 15 maj 2015.

Bengt Johansson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bengt Johansson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson.